

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/81/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120012018
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Janík
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:8120012018.4

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Janíka a sudcov JUDr. Mariána Dunčka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. decembra 2023 v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, o sťažnosti, ktorú podal C. B., brat odsúdeného, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov, sp. zn. 41Nt/31/2020 zo dňa 09. novembra 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie okresného súdu sa zrušuje.

Podľa § 33 ods. 2, § 4 písm. f) zákona č. 119/1990 Zb. je A. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, účastní súdnej rehabilitácie vo vzťahu k nezákonnému odňatiu slobody od 14.05.1950 do 14.07.1951 na základe rozsudku Krajského vojenského súdu Košice zo dňa 14.05.1950, sp. zn. Ktr/406/50.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 41Nt/31/2020-58 zo dňa 09. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 41Nt/31/2020-79 zo dňa 09. mája 2023 bolo rozhodnuté tak, že podľa § 33 ods. 1, ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., okresný súd zamietol návrh na vyslovenie, že A. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX je účastný súdnej rehabilitácie vo vzťahu k nezákonnému odňatiu slobody od 14.05.1950 do 14.07.1951 na základe rozsudku Krajského vojenského súdu Košice zo dňa 14.05.1950, sp. zn. Ktr /406/50.

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, teda včas, sťažnosť obhajca navrhovateľa. V jej písomnom odôvodnení uviedol, že namieta nesprávne právne posúdenie a zmatečnosť napadnutého uznesenia, pričom poukázal na to, že návrh bol podaný podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v platnom znení, ale rozhodnuté bolo podľa § 33 ods. 1, ods. 2 citovaného zákona, teda namieta to, že bolo rozhodované aj podľa § 33 ods. 1 citovaného zákona, aj keď navrhovateľ nič také nenavrhol. Pokiaľ súd rozhoduje o niečom, čo nie je predmetom návrhu, už to samo o sebe je nesprávne právne posúdenie návrhu. Ďalej namietal, že postupy podľa § 33 ods. 1 a § 33 ods. 2 citovaného zákona sú odlišné a vzájomne sa vylučujú. Ak sa rozhoduje podľa § 33 ods. 1, nie je možné rozhodovať zároveň podľa § 33 ods. 2 a naopak, pokiaľ sa rozhoduje podľa § 33 ods. 2, nie je možné rozhodovať zároveň podľa § 33 ods. 1. Tiež uviedol, že návrh na prieskumné konanie podľa § 4 zákona č. 119/1990 Zb. bol podaný včas a Vojenský obvodový súd Prešov mu čiastočne vyhovel v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Rtv 67/91, problém však spočíval v tom, že rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Prešov bolo vadné a muselo byť napravené v konaní pred Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 41Nt/26/2019 a následne pod sp. zn. 41Tv/1/2019. Zákonná prekluzívna dvojročná lehota sa týka návrhov podľa § 33 ods. 1 citovaného zákona, žiadny návrh podľa tohto ustanovenia však navrhovateľ nepodal. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo dňa 20. 04. 2017 sp. zn. I. ÚS 262/17, podľa ktorého „zákon o súdnej rehabilitácii v zásade upravuje štyri okruhy prípadov: (1) Zrušenie právoplatných odsúdení zo zákona pre trestné činy podľa § 2 tohto zákona. Kde lehota stanovená nie je. (2) Zrušenie právoplatných odsúdení na návrh v prieskumnom súdnom

konaní pre trestné činy podľa § 4 tohto zákona. Kde je lehota stanovená (§ 6 ods. 1). (3) Pokračovanie zastavených trestných stíhaní pre trestné činy podľa § 2 a § 4 na návrh. Kde je lehota stanovená (§ 33 ods. 1). (4) Rehabilitácia a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi podľa § 2 a § 4. Kde lehota výslovne ustanovená nie je.“ Navrhovateľ tiež poukázal na desiatky rozhodnutí českých aj slovenských súdov, ktoré v obdobných prípadoch vyslovili účasť na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 citovaného zákona bez toho, aby niekto tvrdil, že tak nemožno postupovať kvôli dvojročnej lehote uvedenej v § 33 ods. 1 citovaného zákona. Tiež nie je žiadny dôvod, aby sa zákon z doby spoločného československého štátu vykladal v jednej nástupnickej krajine v prospech občanov a v druhej v ich neprospech. Záverom navrhol, aby krajský súd sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil a aby sám návrhu vyhovel.

Prokurátor vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým uznesením. Uviedol, že navrhovateľ podal predmetný návrh na vyslovenie účasti na súdnej rehabilitácii nebohého A. B. podľa zákona č. 119/1990 Zb. po uplynutí zákonnej prekluzívnej dvojročnej lehoty. Záverom navrhol, aby súd II. stupňa sťažnosť zamietol ako nedôvodnú, nakoľko považuje rozhodnutie okresného súdu za správne a zákonné.

Krajský súd ako súd druhého stupňa podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť navrhovateľa je dôvodná.

Zo spisového materiálu vyplynulo, že A. B. bol rozsudkom Krajského vojenského súdu Košice, sp. zn. Ktr/406/50 zo dňa 14.05.1950 uznaný vinným zo zločinu porušenia subordinácie podľa § 145 a § 146 písm. c) a § 149 ods. 1 Vojenského trestného zákona č. 19/1855 c. z. Uvedeným rozsudkom mu bol uložený trest žalára v trvaní 14 mesiacov nepodmienečne, pričom A. B. bol odsúdený za to, že odoprel vykonať vojenskú službu, resp. služobné rozkazy, pretože sa to priečilo jeho náboženskej viere a presvedčeniu Svedka Jehovova. Uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 21.11.1991 sp. zn. 1Rtv/67/91 bol zrušený výrok o treste vyššie uvedeného rozsudku Krajského vojenského súdu Košice. Následným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 11.12.1991 sp. zn. 1Rtv/67/1991 bol pri nezmenenom výroku o vine A. B. uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiac nepodmienečne.

Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 27.11.2019, sp. zn. 41Nt/26/2019 bola vo vzťahu k A. B. povolená obnova konania vedeného pôvodne pred Krajským vojenským súdom Košice, pod sp. zn. Ktr/406/50, pričom súčasne bol zrušený celý rozsudok Krajského vojenského súdu Košice zo dňa 14.05.1950, sp. zn. Ktr/406/50 vo vzťahu k A. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, rovnako ako všetky ďalšie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, a to najmä uznesenie Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 21.11.1991, sp. zn. 1Rtv/67/1991, rozsudok Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 11.12.1991, sp. zn. 1Rtv/67/1991, uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 28.06.2018, sp. zn. 5Nt/41/2017 a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.06.2019, sp. zn. 2Tos/119/2018-54, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

Následne uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 18. 02. 2020, sp. zn. 41Tv/1/2019 bolo z dôvodu neprípustnosti trestného stíhania, trestné stíhanie v trestnej veci A. B. zastavené v zmysle § 241 ods. 1 písm. c), § 215 ods. 1 písm. d) a § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Keďže uznesením Okresného súdu Prešov z 18. 02. 2020 sp. zn. 41Tv/1/2019 bolo trestné stíhanie brata navrhovateľa zastavené pre neprípustnosť, možno konštatovať, že pre výkon trestu odňatia slobody nebol daný zákonný podklad.

V súlade s ustanovením § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je účastníkom súdnej rehabilitácie aj osoba nezákonne zbavená osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a § 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1 1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa skôr platných predpisov. Uvedené ustanovenie je potrebné vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje len na osoby, pri ktorých sa nezačalo trestné stíhanie, ale na všetky osoby, ktoré boli nezákonne zbavené osobnej slobody alebo majetku a nie je možné na ne aplikovať iné ustanovenia citovaného zákona, čo je aj tento prípad. Brat navrhovateľa bol nezákonne odsúdený za zločin porušenia subordinácie podľa § 145 a § 146 písm. c) a § 149 ods. 1 Vojenského trestného zákona č. 19/1855 c. z., teda za trestný čin vymedzený v § 4 písm. f) zákona o súdnej

rehabilitácii. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosť, že návrh na zrušenie odsudzujúceho rozsudku bol podaný včas, pričom súdne konanie, ktorým bolo rozhodnuté, že trestné stíhanie brata navrhovateľa je neprípustné, bolo ukončené až vydaním rozhodnutia Okresného súdu Prešov zo dňa 18.02.2020, sp. zn. 41Tv/1/2019. Nebolo chybou navrhovateľa, že až na základe povolenej obnovy konania bolo rozhodnuté o neprípustnosti trestného stíhania brata navrhovateľa. Postup, ktorým bolo dosiahnutie zrušenia trestného rozsudku je súčasťou slovenského právneho poriadku a v podstate smeruje k rovnakému cieľu, ako postup podľa § 6 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Zákon o súdnej rehabilitácii je potrebné vykladať v tom smere, aby bol v maximálnej miere naplnený účel rehabilitácie, teda zmiernenie krívd spáchaných predchádzajúcim režimom. Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na § 4 a § 6 ods. 1, 2, 3 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, riadne rehabilitačné konanie podľa tohto zákona tak, ako tomu bolo v dobe nadobudnutia jeho účinnosti, už nie je možné (zákon nadobudol účinnosť v roku 1990 a návrh bolo možné podať do 2 rokov nad nadobudnutia jeho účinnosti). Výklad každého zákona sa však musí riadiť princípmi uznávanými v demokratických štátoch a to zvlášť pri aplikácii zákonov, ktorými sa demokratické štáty snažia reagovať na krivdy vzniknuté za minulého režimu. Účel a zmysel právnych predpisov nie je možné hľadať iba v slovách a vetách toho ktorého predpisu, ale aj v zásadách a princípoch uznávanými demokratickými právnymi štátmi. Tieto zásady potom platia tým viac v konaniach, v ktorých dochádza k aplikácii zákonov, ktorými sa demokratický právny štát snaží reagovať na krivdy vzniknuté za minulého nedemokratického režimu. Z tohto pohľadu ustanovenie § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. umožňuje aj podľa názoru krajského súdu deklarovať, že uvedené odsúdenie a následné zastavenie trestného stíhania z dôvodu jeho neprípustnosti, ako je vyššie uvedené, znamená účasť na súdnej rehabilitácii v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. Je teda nepochybné, že brat navrhovateľa sa mal stať účastníkom súdnej rehabilitácie a v prípade, ak by sa mu nepriznala účasť na súdnej rehabilitácii, bolo by možné takýto postup považovať za nespravodlivý a v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že zákon č. 119/1990 Zb. bol prijatý v dobe spoločného štátu Federálnym zhromaždením ČSFR a platil rovnako pre občanov Českej i Slovenskej republiky a jeho výklad a aplikácia by mala byť aj po rozdelení rovnaká. Vyššie naznačený postup, t. j. vyslovenie opätovnej účasti na súdnej rehabilitácii zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii by nebol možný a potrebný len v prípade, ak by už bol vykonaný v predchádzajúcej dobe. V tomto prípade, ak iný zákon vyžaduje pre odškodnenie osôb ako je A. B., ako zákonný predpoklad vyslovenie účasti na súdnej rehabilitácii podľa zákona č. 119/1990 Zb., by bolo v rozpore s demokratickými zásadami naznačenými vyššie takúto účasť nevysloviť tak, ako je to aplikované aj v Českej republike (Nález Ústavného súdu I. ÚS 1916/07).

Krajský súd na základe uvedených dôvodov považoval sťažnosť navrhovateľa za dôvodnú a preto podľa § 194 ods.1 písm. a) Trestného poriadku sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil a sám vo veci rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (3:0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.